

Vizitez și învăț

Ștefan Vlăduțescu

Profesorul Florentin Smarandache este fondatorul curentului estetic paradoxist, primul curent cu accentuate fundamente logico-științifice. Totodată, paradoxismul este printre foarte, foarte puținele direcții estetice impuse în ultimii 20 de ani. Prin adepții săi, mișcarea de gândire paradoxistă aprinde lumini pe toate continentele.

Florentin Smarandache nu este doar primul și cel mai important teoretician al curentului, ci și unul dintre cei care îl ilustrează cu brio. În paradoxism înscriem și recenta carte a domniei sale, „Pura vida (fotojurnal instantaneu)” (Craiova: Editura Sitech, 2012). Volumul este paradoxist și novator sub mai multe aspecte. Înțelegând că „nimeni nu mai are timp”, că „oamenii nu mai citesc” și că „vor totul citit de-a gata, autocomentat, autorezolvat”, autorul își construiește opera apelând la un complex de coduri de comunicare. Preponderență au fotografiile: „suprafața pozelor se-ntinde aproape la jumătate sau mai mult din întreg volumul”. Codul scriptural ocupă locul secund. Registrul scriptic al cărții este unul constituit din „frazе scurte și simple, fără multe vorbe”. Principiul de structurare este unul adaptat ritmului lumii „în care vremea trece rapid”. Redactarea și construcția sunt instantanee. Ele cadrează cu viteza, volumul și impactul semnificațional al fotografiei. Redactarea scriptică încearcă să intre în cadența flash-ului. Autorul scrie pe loc, „la prima mână”, „cu idei scurte ca niște blitz-uri, cu economie de

cuvinte”. Scrisul este din mers: se scrie în camion, în autocar, în avion, în muzeu, chiar „mergând pe stradă printre tarabe”. Scrie tot timpul, după cum constată consoarta sa, Lilia.

Încercarea salutară, de altfel reușită, este să se redacteze după regula fotografiei: pe loc, instantaneu, odată cu evenimentul.

Originalitatea formală este dublată de noutatea conținutului. Volumul este un jurnal de existență. El acoperă 21 de zile (19.12.2010 - 09.01.2011). Pe principala sa dimensiune, cartea este trăire. Descifrată într-un plan superior, existența lui Florentin Smarandache poate fi comprimată simbolic într-o ecuație revelatoare: existența = viața științifică plus viața estetică, plus VIDA PURA. Florentin Smarandache este înainte de toate un om de știință. Viața sa are o componentă științifică, o alta de estetică și o a treia de „odihnă activă” – călătoria. „Pura vida” sau „vida pura”, așa cum ni se explică, „înseamnă viața pură în societățile hispanice”. Practica de tip „vida pura” apare ca formă de odihnă activă. Armătura cărții „Pura vida” o constituie o călătorie în trei dintre țările Americii Centrale: Nicaragua, Costa Rica și Panama, sejurul în fiecare țară fiind de 7 zile.

Deși concepută ca ieșire din preocupările de bază (estetică și știință), călătoria se dovedește în parte o întoarcere către cele două tipuri de cunoaștere. La modul general, omul are, în existența sa, de cunoscut oameni, locuri și pe sine. Dincolo de aceste cunoașteri aplicate, există cunoașteri fundamentale care pornesc de la ele și le dau o nouă dimensiune. Este vorba de cunoașterea științifică și de cea estetică. În situația de față, cunoașterea turistică se întoarce către cunoașterile funda-

mentale. Postulatele nucleare sunt „vizitez și învăț”, călătoresc și scriu instantaneu.

În ce privește eul călător, acesta se consideră „călător la infinit” și căutător de orizonturi nelimitate. Călătoria este nu numai o problemă de experiență interculturală și de peisaj, ci o mai bună, mai rafinată cunoaștere de sine, o situație mai exactă în mersul lumii. Aflat în Costa Rica, eul călător notează: „Turiști din Mexic, Columbia, Canada, S.U.A., Anglia și ... România. Când mă prezint că-s din România, ghidul Filander zice că-n 30 de ani n-a avut nici un turist român! (...) Măntreabă ghidul de unde știi spaniolă? Îi spun că se aseamănă cu româna, limba mea nativă. El se uită mirat la mine. Credea că româna e de origine... slavă”.

Turismul înseamnă și amintire, reamintire. Vizitarea unui muzeu în Nicaragua întoarce gândul în trecut: „Printre armele vechi ale băștinașilor am văzut și... praștii! Cum ne jucam noi copiii la Bălcești, și trăgeam cu ele în ciori, sau ne hărțoiam de-a războiul între noi”. Am zice că se poate pleca de acasă pentru a călători spre sine.

Călătoria aduce elemente de cunoaștere ținând de istorie, geografie, demografie, tradiții culturale, zoologie, botanică. Ca pasionat de carte, diaristul nu pierde ocazia de a se informa asupra cărților și autorilor din țările vizitate. În mod memorabil, în Panama, printre cele 15 cărți ale poetului și scriitorului A.M. Franco, identifică una cu titlu paradoxist: „Povestiri și Antipovestiri”.

Eul călător se impregnează de cunoștințe. Totodată, învață să vadă din perspectiva oamenilor locului. O experiență specială cu inducții în plan intelectual o reprezintă exercițiul

prezenței în locuri cu climă diferită. Pe lângă amintirile culturale, cu fundal de învățătură, din Panama este adus în jurnal un eveniment marcant: mușcătura șarpelui mantaralla. Intrând în apă în zona plajei Playa Vera Cruz, diaristul este mușcat de șarpe și consemnează: „Până acum, în viața mea, fusesem mușcat doar de țânțari și viespi. Iată-mă mușcat și de animale exotice în țări tropicale!”

Examinat sub aspect practic, jurnalul este un excepțional ghid: în ce privește traseele, costurile, locurile de văzut, cunoștințele de însușit.

Per total, în linia paradoxismului, cartea izbește prin noutatea formală și de conținut. Rămâne ideea de a scrie instantaneu și „fără retuș” și ideea de „vizitez și învăț”.

Altfel, lectura este plăcută, interesantă și reconfortantă. Ea arată că atâta timp cât suntem pe drum trebuie să ne comportăm ca niște călători: *călători la infinit*.